

Nro. 10.

A' FELS. R. TSÁSZÁRNAK ÉS A. KIRÁLYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBÖL.

*Költ Bétsben Február. 2-dik napján 1796-ik
esztendőben.*

B é t s.

Madame de Soucy Fr. asszony, a' ki a' királyi hertzeg, kisasszonyt *Párisból* ide kísérte, néhány napok múlván vissza fog indulni. Néhai XVI Lajos hűséges komornyikjának, és a' királyi hertzeg asszony ide kísérőjének, 's egész tempeli fogságában hiv szolgájanak 100 aranyat ajándékozott, 's e' mellett esztendőnként 800 forintból álló pensiót rendelt Felséges Úrunk, mellyet ott' költöhet el 's ott maradhat a' hol nékie magának tettzeni fog. A' Fels. *Prussziai* király itten lévő követje *Marquis Lushesini* által szerentsét kívánt Császár ö Felsegének a'

Lengyel Országi újjabb keresett örökségekhez. A' három osztozó Fels. udvar másfel millió forintot rendelt eszten-dönként *Stanislaus Augustus* volt Lengyel királynak, a' ki a' mint hallatik, *Rómában* fogja életének hátra maradt részét el tölteni; ennekfelette 3 millió forintra menő adósságának le fizetésére is le kötelezték magokat.

A' múlt hólnapnak 14-dik napján *Krakóviából* ide jött estaféta azt az izenetet hozta magával, hogy azon hólnapnak 6-dikán ki költözvén onnan a' Prusszus seregek által adták azt *Foulon* Generál Májornak, a' ki mindjárt akkor 4 batallion gyalogságot, és 2 eskadron lovásságot tett abba bé őrizetbe; a' nevezett vezér fog azon városnak egy ideig kormányozója lenni.

A' közelebb múlt szombaton estveli 9 és 10 óra közt 80 személyből álló musikus chorust vitt a' *Bétsi* polgárság Gr. *Klerfayt* Feldmarsal meg tiszteletére a' *Wiedeni* külső városban lévő házának udvarára, a' hová tsak azoknak engedtetett szabad bé menetel, a' kik azon külső városbéli birótól bilietet nyertek. Képzelní lehet, minémű musikát tsinálhatott egy 80 válogatott musikusokból álló chorus. Az útzán öfzve gyült, és tsak füleiket gyönyörködtető sokaságnak száma rendkívül nagy volt. Ezen meg tiszteletetésének némünémüképen való visszonozására 400 polgároknak adott bált tegnap előtt estve a' nevezett vezér. Vasárnap dél előtt *Te Deum laudamus* tartatott a' *Paulanusok* templomában.

Nagy Britannia.

Londonból Jan. 8-dikán. A' napnyúgoti Indiából jött tudósítások szzerént, még sem lehetett a' *Jamajkában* támadott zenebonát le tsendesíteni, és mind *Antiguában*, mind a' Nagy Britanniához tartozó több szigetekben nap-

Hól napra öregbedik a' kenyérnek és másféle eleségnek
szüksége. E' mellett olly nagy pufztitást tészen a' sárga
hideg a' lakosokban, hogy kénytelenek hadi vezérjeink
magokat védelmezőképen tartani az ellenség ellen. A'
Hannibál nevű linea hajónk, mellyen 74 ágyú vagon, a'
rajta lévő katonaságnak egy harmad részével a' tengerre
repülvén, kénytelen volt vissza térni, mivel egynéhány na-
pok alatt 3 hadnagyot 's 40 köz embert ragadott el azon
rettentő nyavalya:

Az Admirális parantsolatjára újobban matrósok fo-
gattattak a' hadakozó hajokra. — *Hyberniában* olly pa-
rantsolat küldetett, melly szertint igen sok bé szózott húst
kell a' lakosoknak adni; nevezetesen *Corkra* 12000; *Va-*
terfordra 8000; *Dublinra* 10000 tonna vettetett. — A' *Ply-*
mouthi és *Portsmouthi* kikötő-helyekben egy nagy hada-
kozó flotta készíteuk ki, melly, a' mint a' környülállá-
sok mutatják, *Gibráltár* alá fog küldettetni, a' *St. Rochi*
Spanyol tábornak szemen való tartására, a' hová meg
most is számos hadi nép küldetik Spanyol Országból.

Az *Artésiai* Gróf néhai XVI. Lajos királynak ifjabb
testvér öttse egész familiájával edjött *Scociának* fő váro-
sába *Edinburgba* ment, a' hól ennekutánna fog lakni,
minthogy az Angliai törvények meg nem engedik, hogy
valamellyik idegen fejedelem Angliában lakhasson. Oda
lett érckzésekor sok nép gyüllött öszve szemlélésére.

A' *Londoni* Bankó, az az pénz váltó Directorium-
nak néhány küldötjei Jan. 9 dikén titkos conferentiát tar-
tottak *Pitt* és több Kir. ministerekkel; ugyan akkor a'
királyi titkos kabinetumban is gyűlés tartatott a' pénz vál-
tók dolgában.

A' *Doyle* Generalis kórmánya alatt lévő, és a' Fr. tengeri partoktól vissza tért regementek napnyugoti Indiába fognak küldetni, addig is pedig completiroztatni. Az oda ki indúlt de a' tengeri szélvezek miatt nagyon meg károsított Angliai flottától még most is sok hajók térnek vissza a' Britanniai kikötőhelyekbe, addig pedig mig más hajók küldettetének *Krisztian* Admirál után, *Madeirában* fog a' több hajókkal múlatni. Az oda t. i. napnyugoti Indiába rendeltetett és a' *Corki* környéken fekvő seregek 7 könnyű dragonyos és gyalog regementekből állanak, 's mindenikben 1000 ember vagyon.

Az Angliai constitutio szerént mind az uralkodó királyné, mind a' *Wallisi* hertzegné szüléseknek idején, sok nevezetes Lordok 's Ministerek és fő dámák szoktak jelen lenni, nem tsupa tzeremoniából, hanem annak bizonyosságára, hogy a' fejedelem asszony valósággal szül, és mihelyt szül, azonnal ki vitetik a' született tsetsemő a' szülő szoba mellett lévő szobában öszve gyült urak eleibe, 's megmutattatik. Erre a' törvény által hazatott, és meg erősített szokásra, *II Jakab* királynak titokban tartatott születése szolgáltatott alkalmatosságot, kiről mindenkor olly vélekedéssel vóltanak az Anglusok, hogy *II Károly* királynak nem valóságos, hanem tsak titkon fogadott fia lett légyen, és ugyan e' miatt még is fosztatott Országától. Ezen fundamentomos törvény ereje mellett a' *Wallisi* hertzegnének Jan. 7-dikén lett le betegedésekor következő urak gyültenek öszve, ugymint a' *Glocesteri* királyi hertzeg, a' *Cantabrigiai* Érsek, a' nagy Cancellarius, a' királyi tanátsnak elölülője, *Leéds* és *Devonshire* hertzegek, *Cholmondeley* Gróf, a' király fő komornyikja, a' *Wallisi* hertzeg fő lovász mestere Gróf *Jersey*, *Turlof* Lord és a'

Wallisi hertzeg áffzonymnak udvari dámái. Mihelyt értékre adatott a' *Yorki* hertzegnek és hertzeg affzonymnak ez az örvendetes hir, leg ottan leg elsőben is király és királyné ő Felségeknek és a' királyi familiának, azután pedig a' *Wallisi* hertzegnek és hertzegnének udvarlásokra mentek, mindeniknek sok ízerentsét kívántak, 's vélek edjött örvendettek a' született királyi magzatnak. Ennek kerefzteltetése a' jövő hólnapnak kezdetében fog végbe vitetni a' *Cantabrigiai* Érsek által a' *St. Jámesei* királyi palotában. A' király királyné, a' *Brunsvigiai* uralkodó hertzeg és hertzegné lesznek a' kerefzt atyák és anyák, és a' mint gyanitják, *Karolina Sarlotta Augusta* név fog a' tsetsemőnek adatni. Minthogy bizonyos történetekben a' királyi leány magzatok is uralkodhatnak Angliában, ennek születése is nagy örömet ízerzett az Országnak; tsak a' szoptató dajkának nem, mivel ha férfi magzatot ízült volna a' *Wallisi* hertzegné, mind á het Statusministertől ízász ízász font sterlinget kapott volna ajándékba.

Egy hires Fr. tengeri utazó *Perouse* Chevalier, a' Fr. revolutiónak kezdete előtt kevés idővel ujjabb világ keresésére indúlt ki, 's azóltától fogva semmi se hallatott felőle él e' vagy régen meg hólt, maga sem jelentette magát, nem is lehetett. Hanem most néhány napkeleti Indiáról *Londonba* vissza tért hajók azt a' hirt hozták magokkal, hogy a' fent nevezett tengeri utazó 1794-dik esztendőben a' *Jáva* szigetébe ki ízállott, és mivel értésére esvén a' Fr. revolutio a' véle lévő embereknek egy része a' király, más része pedig a' Respublika mellé állott, a' *Hollandusok* mind ötöt és embereit, mind a' hajóját el fogták, és az általa taláztatott újj világnak le rajzolásait ma-

gokévá tették. Mellyre nézve parantsolatot küldött a *Londoni* ministerium a' *Bengalei* fő kormányozónak, hogy ha lehet, keritse kezére ezen kártyákat.

Az *Otaheite* szigetben néhány esztendőkkel ennek-előtte sok Britanniai hajós legények telepedvén le, ottan meg házasodtak, és feleségeiktől meg is tanúlták az *Otaheitei* nyelvet (c). Ezek közül egy hajós legény hazájába vissza térvén szolgálatot vett az Ángliai hadakozó hajókon, minthogy pedig most egy újj papi társaság állott fel az Evangeliumi tudománynak ottan és más Ángliához tartozó szigetekben való prédikálására, és a' pogány lakosoknak meg térítésekre, azt kívánták az oda menendő prédikátorok az Admirálitástól, hogy ezen hajós legényt rendelje melléjük, a' kinek igen sok hasznát vehetnék szent foglalatosságaikban. A' mit kértek meg is nyerték.

Az Indiákra kereskedő *Londoni* társaság által szolgálatban vétetett hajók, a' jövő holnapban utnak fognak indulni, és a' frigyos Belgáktól el vétetett Indiai szige-

(c) *Otaheite*, másként *II. György* király szigete, a' déli tenger közt fekszik, és 1766 's 1768 esztendőkkben találtatott fel *Wallis Samuel Esquire* hajós Kapitány által. Ő utanna *Bougainville* Frantzia és *Byron* Ánglus Kapitányok is meg látogatták, 's végtére el is foglalta azt az utólsóbb az Ánglusok számára. Ez a' sziget igen egészséges és gyönyörű fekvésű, lakosai is pallérozottabbak a' több szomszéd szigetek lakosainál. Semmi Europai termések nem találtatnak abban; ellenben *Cocos* és *Cacaodiók*, *bananás* a' mellyekből t. i. kenyeret készitenek, és nádméz bőven terem. Az állatok közül sertéssel, és mindenféle szárnyas állatokkal, úgy uem különben halakkal bővölködik.

tekben menni, 's a' több Hollándiai örökségeket is el foglalni igyekezni.

Frantzia Ország.

Minemű környülállások közé légyen helyheztetve a' Frantzia Respublika, 's minemű következései lehetnek a' 7 esztendőtől fogva tartó Fr. revolutiónak, leg inkább meg lehet a' Párisi közönséges levelekből itélni. Illyen emlékezetes levél a' következő: „Az alatt mig mi hervadt borostyán ágakból készült koszorúkat készítünk magunknak, és olly puszta tartományokat foglalgatunk el, a' mellyeket magunknak kell táplálnunk, és a' mellyeknek birása hazánkban a' szükséget öregbiti: a' szövetséges fejedelmek egy olly roppant földet osztottak fel magok közt, mellyet senki se vehet ki kezek közzül. — Ezek a' hatalmasságok egy nagy respublikát törültek ki Európa mappájából, mellyből sok kiköltöztek hozzánk folyamodnak. Nékünk engedik azt a' haszontalan gyönyörűséget, és bolond negédséget, hogy Európa diadalmasainak tartsuk magunkat, mellynek tsak nem egészen ők az urai; mivel nints olly hatalmasság e' világon, a' melly az északi tartományokban az egyesült Orosz, Austriai, Ángliai és Prussziai erőnek ellent állhasson. Svétziának és Dániának egész ereje elégtelen vólna az Orosz erő felének meg akadályoztatására. Önnön magok a' Törökök is engedtek az Orosz feltételeknek a' Prusszusok és Ánglusok közbenjárására, a' kik a' leg jobb harmóniában élnek az Orosz Császárnéval. — Olajz Országban az Austriai ház parantsol. — *Frantzia Ország*, melly eddig annyi lármát csinált, 7 esztendei revolutioja, 's 4 esztendei háborúja által, egyedül maga lévén, nagyon meg erőtelenített; *Hollandia* sem magán sem mi rajtunk nem segíthet;

olly három első rangú hatalmasságokkal keveredett a³ Fr. Respublika háborúságba, a' mellyek *Lengyel Országgal* olztoznak. A' Prusszia magát ki nyugodván új erővel kezdheti el ellenünk a' hadakozást, mert a' leg könnyebben hívő optimis'ák sem hitethetik el magokkal, hogy a' Prusszus a' *Hollandiai* helytartó herjedelem alfzonymnak testvér hugának dolgát el mellőzhesse, holott már annakelőtte is contrarevolutiot tsinált érette *Hollandiában*. — Hogyha a' Császári erő magánosan is diadalmat vehetett rajtunk a' Rénus mellett, mit nem mivelhet, ha a' Prusszus pihent erővel fel fog ellenünk állani? Nem igaz e', hogy mi tulajdon védelmezésünkben foglalatoskodván, ellene nem álhatunk ellenségeink plánumjaiknak, kiknek szabad tettzésektől függ *Hollandiával, Belgiummal, Német Országgal, az Európai Török Birodalommal, 's talántán Dániával és Svédziával* is úgy bánni, a' mint nékiek tettzeni fog; mivel azon 4 hatalmasságoknak magok öszve tsatolások által egészen el törültetne Európának egyaránsú mérő serpenyője. — Jól tudom, azt fogják előmben hengeríteni, hogy nekünk egy millio 200000 fegyveres emberünk vagy on talpon; én erre azt felelem, hogy vólt de nintsen és azt hogy vólt rendkívül valo meg erőltetésünknek tulajdonithatjuk, 's többé végbe nem vihetjük. Ellenben az említett egyesült hatalmasságok, névezetesen az *Orosz Birodalom* 500000, *Austria* 300000, *Prusszia* 200000, *Anglia* 100000 embert szüntelen fegyverben tarthatnak.

Annakokáért törvénytévőink mélly böltséssége eleibe terjesztem ezen meg jegyzéseimet, 's kérem őket, gondolják meg *Lengyel Ország* fel kontzoltatását, vizsgálják meg, nem elegendő indító okunk e' hogy békességet

tsináljunk, és újabb etőt gyűjtsünk magunknak, félő, hogy ellenségeink használni fogják erőtlenségünket, és az északon képzitenek a' déli tartományoknak lábaikra bilintseket."

A' *Párisi* új politzia minister a' *Douayi Merlin* azt hirdetette ki, hogy ő egész erővel igyekezni fog az uzsorásokat el nyomni, a' meg vesztegetett erköltsöket meg jobbitani, és *Párisnak* meg háborított tsendességét helyre állítani. Egyfélésmind azt a' parantsolatot adta ki, hogy azokat, a' kik a' közönséges játéknézőhelyeken a' királyi méltoságnak vissza álitásáról, a' Directoriumnak és öreg 's ifjabb Tanátsnak el töröltetéséről beszélni, 's az által a' köz népet fel ingerelni, 's a' közönséges tsendességet meg háborítani, és a' jó erköltsök ellen mivelni igyekeznek, leg ottan fogattassanak meg.

Az erőltetett költsön vevés alkalmatosságával, azon iparkodnak az aristocrataknak és királyt kívánó emberek, hogy a' mostani kórmányszéknek tekintetét és hatalmát meg erőtelenithessék, melly végre csak nem minden nap 's csak nem minden utzátkban tzedulákat ragasztanak a' szegházak falaira, mellyekben határozatlan despotismussal vádolják a' Directoriumot. Más részről azt prédikálják a' *Terroristák*, hogy a' *Robespierre* és *Marat* alkotmányok nélkül lehetetlen léfzen a' Respublikának a' veszedelemtől meg szabadúlni, hogy szüntelen sok *Chouánsok* és *Vendeisták* tartózkodjanak *Párisban* s. a' t. Innen világos, hogy akár mint vigyázzon, akár mint szorgalmatoskodjon a' Directorium, meg nem fojthatja a' nép békételességet, kiváltképen most, a' midőn nagy terhet vetett annak vállaira az erőltetett költsönözés által.

A' *Vendei* osztályban fekvő, *St. George* nevű és egészen republikánusi indulatú helységet minap 4000 *Chouansok* meg támadván egészen fel akarták azt prédálni és égetni. A' lakosok fegyvert fogván ellenek, mind addig védelmezték magokat, míg elég páriota seregek mentenek volna segítségekre.

Austriai Belgium.

Brüsszelből Jan. 7-dikén. Itten nem papiros, hanem pengő pénzben és veretlen aranyban 's ezüstben kell az erőltetett költsön pénzt le fizetni. — A' *Szoignesi* sivatag erdőben meg támadván az ott barlangó harámiaság 104 remonta lóból álló transportot, a' melly a' *Rénusi* armádia számára vala rendeltetve, el rablotta e' folyó hólnapnak 5-dik napján, és ugyan ekkor a' *Namurban* ment posta szekerre is rajta ütven, három utazó személyt arról le vontak, magokkal el vitték, hanem harmad nappal annakutánna ismét szabadon bocsátották. — Olly fel tételek vólt, hogy *Charleroyra* üssenek, hanem ellenek menvén néhány tsuport katonák, széllyel futottak. Ezen haramjábanak vezére *Loupoigne Károly* következő foglalatú nyomtatott tzedufákat szóratott ki a' Belgiumi városokban és helységekben: Én a' Belgiumi armádiának vezérje minden papoknak, tisztviselőknak és hivatalosoknak parantsolom a' Császár és Király nevében, hogy ezen irásnak vétele után, mindenütt vonattassák meg a' lárma harangokat. — Vólt is már imitt amott ezen hirdetménynek következése, nevezetessen *Genappében* a' szabattságnak fája tövig le vágatott, a' három színű kokárda el hánnyatott, labbal tapodtatott, 's illyetén szózat hallatott az uttzákon; *Éllyen a' Császár.* — Közönségesen azon panászolkodnak a' lakosok, hogy ők háromszorosan adóz-

- nak a' Fr. Respublikának. 1) Mint független Belgák kéntelenek az előbbi adót, taksát, és dézmát le fizetni.
 2) Mint fegyver által el fogatott nép hadi adót adni.
 3) Mint újj Frantziák költsönt fizetni.

A' *Walonok* közt támadt pártosság ismét le tse-
 desitetett, minekutánna *Brüsselből* és *Charleroyból* egy-
 néhány regementek küldettek volna ellenek. Ezen zene-
 bonának nem tsupán a' parasztság, hanem nevezetes em-
 berek voltak szerző okai, a' kik pénzel és fegyverrel se-
 gitették őket. A' kikre leg nagyobb gyanúság vólt meg-
 fogattak, szoros rámára vonattak, és minnekutánna bünö-
 söknek lenni találtattak volna, tizet halálra ítelt, és Jan.
 10 dikén dél után másoknak tanúságára a' *Brüsseli* pia-
 tzon, t. i. ott, a' hol a' szabattság fája fel emeltetett,
 agyon lövetett a' katona Commissio. Többen is fogják
 őket követni az örökkévalóságba azok közül, a' kik nagy
 számmal ülnek a' tömlötzökben, és á' kikre ki bizonyo-
 sodott, hogy ők is nem kevés részt vettek azon fel tá-
 madásban.

Spanyol Ország.

A' Fels. király és királyné kedves leányával és ve-
 jével a' *Pármái* örökös hertzeggel az egész Országot bé
 fogják jární *de la Pace* hertzeggel és *Urrutia* Generállissal
 egyetemben. Utazásoknak plánumja úgy vólt, hogy Jan.
 4-dikén induljanak útnak, és elsőben is *Badajozba* *Estre-*
madurának vég városába menjenek, holott a' *Braziliai*
 hertzeg és hertzeg asszony is meg fognak jelenni. Onnan
Sevillában akarnak utazni azon szent fogadásnak bé tellye.
 sitésére, mellyet a' királyné a' *Sz. Ferdinánd* temetőjének
 oltárán tett. — *Sevillából*, *Kadiksba* és *Malagába*, innen
Granadába, *Valentziába*, *Murciába* és *Carthagénába* igye-

keznek, holott már készen vagon az a' hajó, a' mellyen a' *Pàrmai* örökös hertzeg feleségestől edjött *Livornó* megyen, annakutánna a' király és királyné *Murcián* és *Valentzián* keresztül *Madritba* vissza térnek. A' velek utazó személyeknek és szolgáknak száma két százra megyen, 's mindenütt 400 ember fogja a' testörző sereg közül kísérni. — *V Filep* király idejétől fogva egy *Spanyol* király sem utazott, és épen e' miatt sok féle módon gondolkoznak a' *Spanyolok* királyoknak utazásáról. — *Madritban* és körülötte még most is sok hadi nép fekszik kvártélyban. —

Lengyel Ország.

A' *Varsovia* körül cántonirozott *Prusszus* seregek Jan. 9-dikén reggeli 9 órakor masiroztak bé a' Városba, mellynek fő kormányozójává *Wendessen* General Laitinántot, Kommendánsává *Ruits* General Majort, politzia igazgatójává pedig *Brodovszki* Oberstert tette a' király. A' polgári hivataloknak viselésekre is igen sok személyek küldettek oda *Brandenburgiából* és *Prussziából*.

A' *Varsoviai* levelek szerént Grof *Suwarow* Feldmarsal *Petersburgba* lett vissza menetelétől fogva, az úgy nevezett *Tauriai* Császári palotában lakik, és szabad asztala, szolgálata, kotsija, lova vagon, 's mindenek különös tisztelettel viseltetnek eránta azon különös érdemeért, mellyeket a' Lengyel revolutio le tsendesítésében mutatott.

Magyar Ország.

Tokajból Jan. 14-dikén. Kegyes Fejedelmünknek azon könnyörületessége, melly szerént az el múlt 1794-dik és 1795-dik esztendőben Ország szerént úralkodott rendkívül való szükségnek idején édes Hazánk adófizető népét, rész-

Ezerént élettél, rész szerint kész pénzel fel segéllette, olly nagy háládatosságra gerjesztette mindenütt, 's nevezetesen itten Cameralis Tisza-Tokaj városában az adó fizető népnek szivét, hogy minekutánna értékre esett volna, hogy a' Zemplén Vármegyei nemesség ő Felségét a' mostani hadi környülállások közt hathatósan segiteni kívánná: ők is önként és minden kényszerítés nélkül kegyes Fejedelmeknek tsekély tehetségek szerint való segítésére ajánlották magokat, 's ezen ajánlásokat a' múlt Dec. 27-dik napján olly nagy késszéggel bé tellyesítették, hogy a' Tokaji Fő Biró *Linszen Majer Mihály* úr házához részenként öszve hordott segedelem pénz egy két nap alatt 41 rénes forintokra 's 36 kr. szaporodott. Ezeknek ditséretes példájok hasonló segedelem adásra indította az üveges, asztalos, lakatos és tsizmadia tzeheket, úgy nem külömben az egész közönséget is, a' melly segedelem pénz által adatott a' Tek. Vármegyének olly véggel, hogy azt a' hová illik küldje meg.

Meg mutatta ezen N. Váras az el múlt 1795 dik esztendőben is Fels. Fejedelmünk eránt való különös hűséget, a' midőn a' Tartzali Cameralis Préfectus Tek. Földesi *Földesy András* Úrnak, 's az oda való több királyi tizt uraknak, az előjárokba tett érzékeny ébresztéseik után, minden erőszak nélkül, tsupán tsak az előjáróknak serkentésekre tizenketten válakoztak olly válogatott, és testi hiba nélkül való ifjak, a' kik a' Haza és ő Felsége szolgálatjára magokat ajánlván katonáknak állottak, és még most is vitézkednek. Azon szeretetre méltó Préfectus úr újra most is szivethajtó kérlelésekkel az előjárók eleibe terjesztvén ő Felsége mostani hadi környülállásait, arra bírta általok a' köz nép szivét, hogy újra

azon szorgalmatoskodnak, hogy minél előbb számos ifjakat szerezhessenek ő Felsége hadi szolgálatjára. — Melly szerentsés tífzt az, a' ki mind királlya eránt való hi ségét, mind a' nép előtt való kedvességét olly erányos mérő serpenyőben tudja tartani, hogy tsak egy szivre ható szavára is nagy örömmel és készséggel rohannak a' fejedelem szolgálatjára hiv jobbágyai.

Tudósítás.

Szomorúan tapasztalván azt, hogy a' külső-Országi Tudósok és Histórikusok többnyire a' Magyar Nemzet eredetéről hibásson értenek és írnak; egyfersmind pedig látván azt is, hogy ezen hibás vélekedésnek oka és kútfeje egyedül az vólna, hogy az említett külső-Országi Tudósok, a' Magyar Nyelvnek természetéről és tulajdonságairól igen keveset; annak a' főbb napkeleti nyelvekkel való nagy hasonlatosságáról pedig éppen semmit sem tudnak, 's nem is tudhatnak: mivel az érdemes tudós hazafiak között senki azt tudtomra még fel nem fedezte: azért tehát én, résszerént némelly nagy érdemű Német Tudósoktól, résszerént pedig és kiváltképen édes Nemzetem és anyai nyelvem eránt való buzgó szeretettől ösztönözöttvén, dolgoztam egy munkát (még pedig fontos okokra nézve Német nyelven) hogy ezen nagy fogyatkozás némünémüképpen ki pótoltatnék, mellyben:

1-ször: A' Magyar Nyelvnek természetét, és annak némelly még eddig esméretlen tulajdonságait tsekély tehetségem szerént ki fejteni 's magyarázni,

2-ször: annak a' Persa, Arabs, és más Ásiai nyelvekkel való szembe-tűnő hasonlatosságát, a' Törökkel pé-

dig valóságos atyafiságát, mintegy tükörben a' tudós Vi-
lág' szeme eleibe terjeszteni, és

3-szor: egy ahoz ragasztandó Tóldalékban a' Magyar nyelv tudásának az Ó-Testamentomi Sz. Irás' magyarázásában való hasznát is példákban meg-mutatni, egyebet rövidségnek okáért el-halगतván; igyekezem. Hogy pedig e' könyvet azok is, a' kik a' napkeleti nyelvekben járatlanok, annál nagyobb haszonnal olvashassák 's használhassák: tehát a' benne előforduló Arabs, Persa, Török és más egyéb idegen szókat és szóllás' formáit, Német vagy Deák betűkkel is, azoknak értelmekkel egygyütt ki-írtam 's fejeztem. Ezen körül belől mintegy 18—20 árkusból álló munkátskát nyomtattatja Lipsiában Stáhel Úr, nagy nyóltzad-rész formában az én rovásomra, és a' jövő Aprilisben esendő úgy nevezett Húsvéti Lipsiai Vásárra készen lessz. Ez noha nagy költségbe kerül, mindazáltal bátorkodom ki-nyomtattatni, nagy reménységem lévén a' felől, hogy minden Nemzetét 's Nyelvét szerető igaz Magyar Hazafi, jó szándékomat avagy tsak annyiban előmozdítani fogja, hogy egy exemplárnak meg-vételéről nevének fel-írása által, engemet bizonyossa tenni méltóztatik. Az árrát, melly körül belől 1 forint és egynehány garas lessz, tökéletessen meg-határozni még nem lehet, hanem az a' Subscribens Uraknak neveikkel egygyütt a' könyv' eleibe ki lessz nyomtatva. A' Subscriptió terminussa Áprilisnek első vagy leg-fellyebb 10-dik napja lész, a' Collector urak, kik minden tíz exemplárért a' 11-diket a' szokás szerént, ingyen kapják, a' Subscribens urak neveit lak-helyeikkel egygyütt Bétsbe a' Magyar Hírmondóhoz méltóztassanak minél élebb lehet szabad levélben fel-küldeni. Collectoroknak bátorkodom kinevezni:

Debretzenben T. Préd. Földváry József; Patakon Próf. T. Szombati János; Miskóltzon Próf. T. Várady Gerson; Ketskeméten Próf. T. Tóth István; Körösön Próf. T. Fodor Gerzson; Egerben Próf. T. Horváth; Pásonban Könyváros Wéber; Sopronban Próf. T. Raitz; Győrött Könyváros Strájbígy; Pápán Könyvkötő N. Zsóldos; Kőfze-gen, Szombathelyen, Gyöngyösön, Aradon, a' Postames-ter; Horvát-Országban és Slavóniában a' Magyar Nyelvet tanító Prófessor; Kolosváratt Próf. T. Szathmáry; M. Vá-sárhelyen Tek. Aranka; Enyeden Próf. T. Benke; Sze-benben Próf. T. Binder — Uraknál. — Hogy ha pedig én, érdemes Hazámfiába vetett nagy bizodalmban remény-ségemen kívül meg tsalattatom, és Subscribenseket nem kapván, fáradságos és költséges munkámba tetemessen belé vefztek is: de tsak ugyan meg-lesz még is az a' vi-galztalásom, hogy édes Magyar Nemzetemért és Hazámért fáradtam, költöttem 's vefztettem, a' mellyért nem tsak minden erőmet, 's tehetségemet, hanem még életemet is, ha a' szükség mint itt is, kívánnya, fel-áldozni kész va-gyok, és így e' tekintetben azt a' vefzteséget nyereségnek fogom tartani. Íram Erlangában, Jan. 10-dikén 1796.

S. D. D.